

HAPPART, José (Herstal 13 maart 1947).

Komt uit een familie van Waalse landbouwers die zich in 1964 in Sint-Pietersvoeren vestigde. Zijn eerste militante messen sleep Happart in de schoot van de Unions professionnelles agricoles (UPA). Op basis van zijn in het landbouwsyndicalisme opgebouwde reputatie, namen Franstalige ouders van Voeren contact met hem op en vroegen hem zich bij hun zaak aan te sluiten. Vanaf dan engageerde Happart zich in de Association des Parents francophones die gelden inzamelde voor de Franstalige scholen van de gemeente. Uit deze Association zou later de Action fouronnaise voortkomen waarvan Happart in november 1976 voorzitter werd. In 1977 organiseerde de Action fouronnaise het eerste feest van de Voerense bevolking. Ter gelegenheid daarvan werd de groep Hérisson opgericht met als doel het verenigen van de jonge militanten.

Op het einde van de jaren 1970 verhardde het Voerense klimaat en namen de 'wandelingen' en andere flamingantische manifestaties toe. De strijd van Happart ging langzamerhand steeds meer een politieke wending nemen, terwijl de Voerense kwestie niet ophield het nationale politieke leven te vergiftigen. Deze verharding had eveneens gevolgen bij de Voerense francofonen. De harde strekking van Happart en de groep Hérisson sloeg snel over op de gematigden van de Action fouronnaise waarvan Happart de leider werd. Tijdens de gemeenteverkiezingen van 1982 was hij kandidaat op de lijst "Retour à Liège" en behaalde het grootste aantal voorkeurstemmen. Hij werd voorgesteld voor een benoeming tot burgemeester, maar dan stelde zich de vraag naar zijn kennis van het Nederlands. Dat was het begin van een carrousel die draaide op het ritme van de opeenvolgende uitspraken van de

José Happart poseert in november 1987 trots bij een affiche voor de parlementsverkiezingen van 13 december 1987. Happart was toen weliswaar niet verkiesbaar, maar hij steunde de campagne van zijn tweelingbroer Jean-Marie en de Voerenaar Nico Droeven, die beiden op een socialistische lijst opkwamen. (DE STANDAARD/ HET NIEUWSBLAD)

Raad van State (Vlaamse Kamer). Deze was van mening dat de Nederlandse taalkennis bij Happart ontoereikend was om het burgemeestersambt uit te oefenen. De betrokkene meende geen bewijs van zijn kennis van het Nederlands te moeten leveren en in staat te zijn de gemeente te besturen tot voldoening van haar inwoners, iets wat door de Raad van State en de gehele politieke klasse in Vlaanderen wordt betwist. De polemiek duurde zeven jaar, tot op 1 januari 1989 Nico Droeven tot burgemeester werd benoemd. Intussen had de strijd van Happart ruimschoots de Voerense grenzen overschreden. Happart was een symbool geworden, het symbool van Wallonië dat 'nee' zegt tegen Vlaanderen enerzijds en het symbool van de Franstalige die arrogant weigert Nederlands te leren anderzijds. In 1984 behaalde hij bij de Europese verkiezingen als onafhankelijk kandidaat op de lijsten van de Parti socialiste (PS) 234.996 stemmen. Sedertdien is hij bij elke Europese verkiezing herkozen met scores die telkens de tweehonderduizend voorkeurstemmen overschrijden. In 1984 trad hij toe tot de PS en in 1986 richtte hij Wallonie Région d'Europe op, een organisatie die de Waalse militanten 'oude stijl' en afgevaardigden uit het geheel van politieke formaties hergroepeerde. De aanvang van de beweging was veelbelovend en droeg bij tot de hernieuwing van de Waalse Beweging. Maar de mobilisatie was moeilijk vol te houden.

De strijd van Happart kadert meer en meer in de wil tot een verdere regionalisatie, waarbij enerzijds de structuren van de Franse Gemeenschap volledig worden verlaten en anderzijds gepleit wordt voor het behoud van de solidariteitsbanden tussen Wallen en Brusselse Franstaligen. Langzamerhand, maar met behoud van een zuiver Waalse veranke-

ring van zijn strijd, zet Happart zich in op andere terreinen: de strijd tegen de armoede, het aanklagen van de gemeenschappelijke landbouwpolitiek van de Europese Unie. Maar in de schoot van de PS stoort zijn ultra-regionalisme. Sommigen aarzelen zelfs niet hem als nationalistisch te bestempelen.

LITERATUUR: José Happart, *portrait d'un rebelle tranquille, dialogue avec Marie-Paule Eskénazi*, 1987; – P. Ubac (collectief pseudoniem), *Génération Fourons*, 1993; – B. Vaes en Cl. Demelenne, *Le cas Happart. La tentation nationaliste*, 1994.

ILLUSTRATIE(S), zie: CVP-Jongeren, Europese Unie, Nieuw Vlaanderen (1967-1991).

CHANTAL KESTELOOT